

DOI 10.32782/2786-8559/2024-5-15
УДК 658.8

Цимбалістова Олена Абдурахимівна

кандидат економічних наук, доцент закладу вищої освіти
кафедри логістичного менеджменту,
завідувач кафедри логістичного менеджменту,
Філія Класичного приватного університету у місті Кременчук
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8565-3710>

Харченко Марина Валеріївна

кандидат економічних наук,
доцент кафедри логістичного менеджменту,
Філія Класичного приватного університету у місті Кременчук
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7435-0642>

Черніхова Олена Сергіївна

викладач кафедри логістичного менеджменту,
Філія Класичного приватного університету у місті Кременчук
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1870-9670>

ВПЛИВ ЛОГІСТИЧНИХ МЕТОДИК УПРАВЛІННЯ НА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ

Багато компаній прагнуть закріпитися на світовому ринку в умовах жорсткої конкуренції та скористатися можливостями, що відкриваються завдяки підвищенню ефективності виробництва та пошуку постачальників. Важливість управління логістикою в підтримці безперебійного потоку ресурсів, товарів і послуг зараз є важливим фактором ефективності роботи компанії. Процес глобалізації уможливує продаж товарів однакового призначення від різних виробників і за різними цінами. Збільшення пропозиції на ринку призвело до інтенсивної конкуренції, і деякі компанії зіткнулися з проблемою виживання. Розвиток інформаційних технологій призвів до збільшення потоку інформації по всьому світу, що спричинило підвищення рівня освіченості виробників та споживачів. Мета дослідження – дослідити існуючі логістичні методики управління в контексті підвищення ефективності бізнес-процесів підприємств. Логістика – це не лише економія коштів, але й стратегія обслуговування, орієнтована на клієнта. Ланцюг поставок – це ширша концепція управління, в яку входить управління логістикою, що часто використовується для задоволення вимог клієнта шляхом прийняття правильних рішень, управління, планування та виконання ефективного транспортування та зберігання, від джерела до місця призначення, відповідної інформації, продуктів та послуг. Управління логістикою дозволяє бізнесу зменшити витрати та покращити обслуговування клієнтів. Ефективне управління розгалуженою та різноманітною структурою ланцюгів поставок є складним процесом як з точки зору організації, так і з точки зору прийняття рішень. Подолання відмінностей, пов'язаних з тим, що окремі суб'єкти використовують різні правила роботи при здійсненні логістичних процесів, та їх інтеграція в одну ефективну систему є найскладнішими завданнями, з якими доводиться стикатися компаніям. Динамічний розвиток сучасних економічних систем, до яких відносяться і підприємства, є поширеним явищем у сучасному діловому світі. Будь-яка організація, що бажає вижити в швидкозмінному ринковому середовищі, змушена створювати складну гнучку бізнес-систему, що враховує організаційні, інформаційні та технологічні аспекти своєї діяльності. Бізнес-процес в господарській діяльності будь-якої компанії – це взаємопов'язані дії, що реалізують одну або кілька бізнес-цілей компанії, що складаються з безлічі внутрішніх кроків або рухів, починаючи з одного або декількох вхідних ресурсів і закінчуючи створенням продукції або послуг, необхідних для клієнтів і задовольняють їх за вартістю, якістю і термінами.

Ключові слова: логістика, бізнес-процеси, підприємства, зворотна логістика, управління.

Olena Tsymbalistova, Maryna Kharchenko, Olena Chernikhova
Branch of Classic Private University in Kremenchuk

THE IMPACT OF LOGISTICS MANAGEMENT METHODS ON IMPROVING THE EFFICIENCY OF BUSINESS PROCESSES

Many companies are striving to gain a foothold in the global marketplace in the face of fierce competition and to take advantage of opportunities that arise from improved production efficiency and sourcing. The importance of logistics management in maintaining an uninterrupted flow of resources, goods and services is now an important factor in a company's performance. The globalisation process makes it possible to sell goods of the same purpose from different manufacturers and at different prices. The increase in supply on the market has led to intense competition, and some companies are facing the challenge of survival. The development of information technologies has led to an increase in the flow of information around the world, which has led to an increase in the level of education of producers and consumers. The purpose of the study is to investigate the existing logistics management methods in the context of improving the efficiency of business processes of enterprises. Logistics is not only about cost savings, but also a customer-centric service strategy. Supply chain is a broader management concept that includes logistics management, often used to meet customer requirements by making the right decisions, managing, planning and executing the efficient transportation and storage, from source to destination, of relevant information, products and services. Logistics management enables businesses to reduce costs and improve customer service. Effectively managing an extensive and diverse supply chain structure is a complex process, both from an organisational and decision-making perspective. Overcoming the differences due to the fact that individual entities use different rules of operation in their logistics processes and integrating them into one efficient system are the most difficult tasks that companies have to face. The dynamic development of modern economic systems, including enterprises, is a common phenomenon in the modern business world. Any organisation wishing to survive in a rapidly changing market environment is forced to create a complex, flexible business system that takes into account the organisational, information and technological aspects of its activities. A business process in the economic activity of any company is an interconnected action that implements one or more business goals of the company, consisting of many internal steps or movements, starting with one or more input resources and ending with the creation of products or services required by customers and satisfying them in terms of cost, quality and time.

Keywords: *logistics, business processes, enterprises, reverse logistics, management.*

Вступ. Процес глобалізації уможливило продаж товарів однакового призначення від різних виробників і за різними цінами. Збільшення пропозиції на ринку призвело до інтенсивної конкуренції, і деякі компанії зіткнулися з проблемою виживання. Розвиток інформаційних технологій призвів до збільшення потоку інформації по всьому світу, що спричинило підвищення рівня освіченості виробників та споживачів. Єдиний спосіб для компаній вижити на ринку – це постійне зниження ціни на продукцію та регулярне покращення її характеристик. Таким чином, постійний інтенсивний розвиток компанії має вирішальне значення для її виживання на внутрішньому та світовому ринках.

Створення та утримання конкурентної переваги компанії – це складний і тривалий процес, який багато в чому залежить від гнучкості та готовності компанії здійснювати швидкі зміни у своїх процесах і робити їх швидше, ніж конкуренти. Постійне налагодження та вдосконалення процесів є основою функціонування компанії в сучасних умовах, і в той же час одним з ключових факторів успіху. У цьому контексті виникає необхідність застосування сучасних управлінських практик у всіх аспектах діяльності компанії, особливо в управлінні ланцюгами поставок,

що сприяє підвищенню конкурентоспроможності. Одним з важливих елементів є логістика, яка забезпечує управління загальними операційними витратами та підвищує ефективність господарської діяльності компанії. Співпраця між усіма учасниками ланцюга поставок у поєднанні з гнучким підходом може підвищити конкурентоспроможність організації за рахунок скорочення часу виконання замовлень завдяки безперешкодному руху матеріалів від видобувної до кінцевої ланки ланцюга поставок. Такий підхід забезпечить кінцевим споживачам оптимальне співвідношення ціни та якості, а також знизить рівень невизначеності в галузі.

Матеріали та методи. Багато компаній прагнуть закріпитися на світовому ринку в умовах жорсткої конкуренції та скористатися можливостями, що відкриваються завдяки підвищенню ефективності виробництва та пошуку постачальників. Важливість управління логістикою в підтримці безперебійного потоку ресурсів, товарів і послуг зараз є важливим фактором ефективності роботи компанії. В умовах жорсткої конкуренції багато компаній прагнуть завоювати свою частку на світовому ринку, щоб отримати вигоду від збільшення обсягів виробництва та підвищення ефективності в секторі постачання [5].

Для компаній логістичний менеджмент допомагає вдосконалити поточні виробничі схеми та процедури постачання на основі тих самих ресурсів, використовуючи організаційні стратегії для підвищення ефективності бізнесу та конкурентоспроможності [6]. Сталість визначається в бізнесі як здатність досягати і підтримувати постійну конкурентоспроможність. Однак логістичний менеджмент повинен розглядатися як фактор, що сприяє успіху будь-якої компанії [7].

Попереднє дослідження показало, що завдяки впливу логістичного менеджменту на високу продуктивність і підвищення обізнаності про використання логістики для підвищення споживчої цінності, ефективність логістики стала основним акцентом [8]. Згідно з [7], компанія хотіла б оцінити ефективність логістики щонайменше з трьох причин: мінімізувати операційні витрати, використовувати ці показники для отримання адекватного прибутку, а отже, збільшити вартість акціонерного капіталу. Він додав: «Кількісно оцінюючи операційні витрати, дослідник може визначити, чи потрібно, коли і де впроваджувати операційні корективи для скорочення витрат і, що найважливіше, виявити можливості для кращого управління активами». Менеджер з логістики веде комп'ютеризований облік запасів, щоб поліпшити управління запасами і скоротити час, необхідний для розміщення замовлень [9]. Ведення вичерпних записів про кожну поїздку керівника всередині компанії полегшує порівняння витрат.

Мета дослідження – дослідити існуючі логістичні методи управління в контексті підвищення ефективності бізнес-процесів підприємств.

Результати. Постійне налагодження та вдосконалення процесів є ключовим механізмом функціонування компанії в сучасних умовах та значною конкурентною перевагою. За даними Statista, світовий ринок логістики оцінювався у \$9,48 трлн у 2022 році та прогнозується його зростання до \$13,42 трлн до 2027 року [11]. Практика управління ланцюгами поставок впливає не лише на загальну ефективність організації, але й на її конкурентні переваги. Належне управління ланцюгами поставок – це процес, який знижує витрати і підвищує конкурентоспроможність компанії.

Отже, логістика повинна поважати процес планування, реалізації та контролю закупівель, зберігання, транспортування та інформації з єдиною метою їх покращення. Кожна компанія повинна розробити відповідну місію та бачення для того, щоб впровадити свою бізнес-логістику. Місія бізнес-логістики полягає в тому, щоб забезпечити наявність потрібного продукту в потрібній кількості, в потрібному місці, в потрібний час і для потрібного покупця за потрібною ціною. Бачення бізнес-логістики полягає в забезпеченні сталого

розвитку, або в організації логістичної діяльності та операцій таким чином, щоб отримати кінцеві результати з мінімально можливим рівнем координації, максимальною синергією та найнижчими витратами відповідно до всіх екологічних та соціальних законів.

Логістика – це процес планування, реалізації та контролю ефективного, результативного руху та зберігання товарів, послуг і супутньої інформації від місця походження до місця споживання з метою задоволення потреб клієнтів. Вона включає в себе управління потоком сировини до готової продукції через організацію. Логістика означає планування та організацію діяльності, яка забезпечує наявність ресурсів для того, щоб процес міг бути здійснений відповідно ефективно та результативно. Основні функції менеджерів з логістики включають організацію та планування запасів, закупівель, транспортування, складської діяльності. Логістичну діяльність можна розділити на дві категорії:

– вхідна логістика, тобто діяльність, пов'язана із закупівлею матеріалів, обробкою, зберіганням і транспортуванням;

– вихідна логістика, тобто діяльність, пов'язана зі збором, обслуговуванням і розподілом або доставкою продукту кінцевому споживачеві [5-7].

Відповідно, логістика є стратегічно важливою для багатьох галузей, оскільки вона відіграє ключову роль у досягненні конкурентних переваг. Однак компанії повинні реагувати на мінливі потреби клієнтів, і гнучкість логістики є важливою частиною цієї реакції. Кожна компанія повинна розробити або створити власні логістичні цінності, які будуть включені в продукт або його споживчу цінність. Для клієнтів, незважаючи на форму продукту, важливо, щоб він був доступним для них у потрібний час.

Існує шість можливостей зворотної логістики, які впливають на результати діяльності компанії: управління логістичною інформацією, можливості замкненого циклу, інтеграція ланцюгів поставок, координація ланцюгів поставок, можливості відповідності та інституційні стимули. У сучасному динамічному конкурентному середовищі стратегія управління логістикою відіграє значну роль у загальному корпоративному управлінні, особливо у сфері управління активами та фінансовими потоками компанії. Іншими словами, використання логістичної економії дозволить проводити політику нижчих цін, довших термінів оплати та вищого рівня обслуговування клієнтів, а отже, підвищити операційну ефективність [8].

Сьогодні відбулися зміни у способі ведення бізнесу. Завдяки розвитку технологій, логістичний менеджмент розвинувся і набув більшого значення у веденні бізнесу. Логістичний менеджмент

розглядається як частина управління ланцюгами поставок, яка займається ефективним управлінням товарами. Це процес управління, який інтегрує рух товарів, послуг, інформації та капіталу, починаючи від постачальника сировини і закінчуючи споживачем. Метою логістичного менеджменту є надання кінцевому споживачеві потрібного продукту потрібної якості в потрібний час у потрібному місці за потрібною ціною. Логістичне управління було визначено як першочергове завдання для сучасних організацій. Успіх логістичного менеджменту визначається поєднанням ефективності, результативності та диференціації.

Ефективність у виконанні логістичної діяльності та можливостей асоціюється з вищою організаційною ефективністю. Merriam-Webster визначає ефективність як «результативну діяльність, що вимірюється порівнянням виробництва з витратами (енергією, часом і грошима)», або як «відношення корисної енергії, що виробляється динамічною системою, до енергії, яка до неї підводиться». Ефективність стосується отримання максимальної віддачі від фіксованого набору ресурсів. У сучасному гіперконкурентному глобальному середовищі ланцюгів поставок велике значення має навчання, особливо через прийняття принципів навчання в логістиці.

Крім того, менеджери повинні бути обережними і враховувати критичну роль організаційного контексту, тобто культури, що впливає на взаємозв'язок між інтеграцією ланцюга поставок та операційною ефективністю. Менеджери з логістики зобов'язані щодня перевіряти кількість товарів на складі, перевіряти мінімально допустиму кількість кожного товару, що знаходиться на складі, принаймні раз на тиждень. У випадках, коли кількість товару на складі є нижчою за мінімально допустиму, вони негайно розміщують замовлення на цей товар. Крім кількості, основною інформацією для кожного товару на складі є його ціна за одиницю, а загальна вартість усіх товарів на складі повинна бути якомога меншою або в межах оптимуму [9].

Логістичні менеджери звертають особливу увагу на облік часу, необхідного для закупівлі та зберігання кожного товару. Для кожного товару на складі вони повинні знати час, необхідний для його закупівлі від замовлення до доставки, час, який кожен товар проводить на складі, опосередковано зменшує цінність товару. Існує потреба в тому, щоб тримати товари на складі з меншою ймовірністю. Чим менша кількість товарів на складі, тим меншою буде вартість запасів. Логістичні менеджери, які ведуть електронний облік запасів, полегшують контроль запасів і скорочують час, необхідний для замовлення продукції. Детальні записи, що ведуться для кожного виконавчого транспорту в компанії, полегшують вибір

будь-якого наступного транспорту, порівнюючи вартість попередніх перевезень.

Докази кожного перевезення показують час, необхідний для доставки, і так звані точки розриву. Планування майбутніх перевезень дозволяє уникнути всіх точок розриву, які виникли під час попередніх перевезень. Детальний облік будь-якого перевезення також повинен здійснюватися в спеціальній програмі або в електронному вигляді. Існування таких систем і баз даних дозволяє швидко порівнювати дані з минулої діяльності і забезпечує поліпшення діяльності або зменшення потенційних витрат і втрат часу, щоб компанія могла вибрати найбільш сприятливий і дешевий варіант.

Логістичні менеджери знають, як правильно вибрати місце розташування складів. Вдале розташування складу є перевагою, і кожен транспорт може бути оброблений більш оперативно. Хоча так званій «простій» неминучий на кожному транспорті, компанії постійно шукають способи його скорочення за рахунок правильного зберігання продукції, а отже, збільшення терміну її придатності [3; 4].

Виживання компанії в наш час залежить від того, чи генерує вона прибуток, але для отримання прибутку загальні витрати повинні бути меншими за загальні доходи. В умовах жорсткої конкуренції, щоб бути конкурентоспроможним на ринку, ціна на продукт або послугу повинна бути якомога нижчою, і в той же час якість продукту або послуги повинна бути якомога вищою. Єдиний спосіб досягти цього – зниження витрат. Основні принципи управління ланцюгами поставок і логістики стосуються саме цього – зниження витрат і підвищення ефективності бізнесу. Впровадження, реалізація та постійне вдосконалення практики управління логістикою є важливими інструментами в процесі підвищення ефективності та результативності операцій і збереження конкурентних переваг. Існує декілька факторів, що впливають на ефективність ланцюга поставок: процес закупівель, дистрибуція, компетенції персоналу та технології.

Процес глобалізації уможливило продаж товарів різних виробників за різними цінами для однієї і тієї ж мети. Розширення ринкової пропозиції призвело до інтенсивної конкуренції, в результаті якої деякі підприємства зіткнулися з проблемами виживання. Розвиток інформаційних технологій революціонував світ завдяки потоку інформації по всьому світу, що підвищило рівень освіти виробників і споживачів [1]. Виживання компанії залежить від постійного розвитку та диверсифікації продукції шляхом прийняття конкурентних стратегій. Для того, щоб утриматися на ринку, компанії, що працюють, повинні знижувати ціни на свою продукцію. Аналогічно,

постійне інтенсивне зростання компанії має важливе значення для її існування на місцевому та міжнародному рівнях.

Створення та підтримка конкурентних переваг компанії – це складний, тривалий процес, який в основному залежить від гнучкості компанії та її бажання адаптуватися до існуючих конкурентів. Безперервне коригування та вдосконалення процесів є основою для функціонування бізнесу в умовах, що склалися, і водночас однією з головних причин успіху. У цьому сценарії сучасні методи управління необхідні у всіх сферах діяльності компанії, особливо в управлінні ланцюгами поставок, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності [2]. Одним з життєво важливих елементів є логістика, яка забезпечує загальні операційні витрати на управління та підвищує ефективність діяльності фірми.

Логістичні методики управління відіграють ключову роль у підвищенні ефективності бізнес-процесів підприємств. Вони дозволяють оптимізувати потоки матеріалів, інформації та фінансів,

що призводить до зниження витрат, підвищення якості обслуговування клієнтів та збільшення конкурентоспроможності.

Висновки. Логістика – це не лише економія коштів, але й стратегія обслуговування, орієнтована на клієнта. Ланцюг поставок – це ширша концепція управління, в яку входить управління логістикою, що часто використовується для задоволення вимог клієнта шляхом прийняття правильних рішень, управління, планування та виконання ефективного транспортування та зберігання, від джерела до місця призначення, відповідної інформації, продуктів та послуг. Управління логістикою дозволяє бізнесу зменшити витрати та покращити обслуговування клієнтів. Ефективне управління логістикою не потребує певного розміру організації для цього, а скоріше забезпечує економічно ефективні та відповідні процедури, щоб матеріали, час та енергія не витрачалися даремно. Таким чином, для кожного підприємства чи організації важливо зосередитися на своїх вхідних і вихідних логістичних операціях.

Література:

1. Kilasi L. B., Juma D., Mathooko P. M. (2013) The impact of Outsourcing of Logistics on the Competitive Advantage strategy of East African Breweries Limited. *International Journal of Social Sciences and entrepreneurship*, no. 1 (3), pp. 521–529.
2. Agyabeng-Mensah Y., Afum E., Ahenkorah E. (2020) Exploring financial performance and green logistics management practices: Examining the mediating influences of market, environmental, and social performances. *Journal of cleaner production*.
3. Laari S., Töyli J., Ojala L. (2018) The effect of a competitive strategy and green supply chain management on logistics service providers' financial and environmental performance. *Business Strategy and the Environment*, no. 27(7), pp. 872–883.
4. Zailani S., Shaharudin M. R., Razmi K., Iranmanesh M. (2017) Influential factors and performance of logistics outsourcing practices: an evidence of malaysian companies. *Review of Managerial Science*, no. 11(1), pp. 53–93.
5. Oláh J., Sadaf R., Máté D., Popp J. (2018) The influence of the management success factors of logistics service providers on firms' competitiveness. *Polish Journal of Management Studies*, no. 17 (1), pp. 175–193.
6. Vlachos I. P. (2016) Reverse logistics capabilities and firm performance: the mediating role of business strategy. *International Journal of Logistics Research and Applications*, no. 19 (3), pp. 1–19.
7. Davoudi Kakhki F., Freeman S. A., Mosher G. A. (2019) Use of logistic regression to identify factors influencing the post-incident state of occupational injuries in agribusiness operations. *Applied Sciences*, no. 9(17).
8. Kimitei E., Chepkwony J., Lagat C., Koskei D. (2019) Effect of Logistic Service Reliability Capability on Performance of Manufacturing Firms: The Moderating Role of Supply Chain Linkages. *African Journal of Education, Science, and Technology*, no. 5(3), pp. 145–159.
9. Tareen M. K. (2021) Measuring the Impact of Audio/Visual Aids on Learning Process: A Case Study of South Punjab. *Journal of Peace, Development and Communication*, vol. 5, no. 1, pp. 163–175.
10. Tareen H. K., Tareen M. K. (2020) Investigating the Priorities of Youth for the Selection of Media for News Consumption. *Global Mass Communication Studies Review*, no. VI(1), pp. 161–171.
11. Statista. Available at: <https://www.statista.com/>

Стаття надійшла до редакції 30.05.2024 р.